

ÚSTŘEDNÍ KONTROLNÍ A ZKUŠEBNÍ ÚSTAV ZEMĚDĚLSKÝ

ISO 9001:2015

www.ukzuz.cz

Co ukazují výsledky dlouhodobého monitoringu škodlivých organismů řepky?

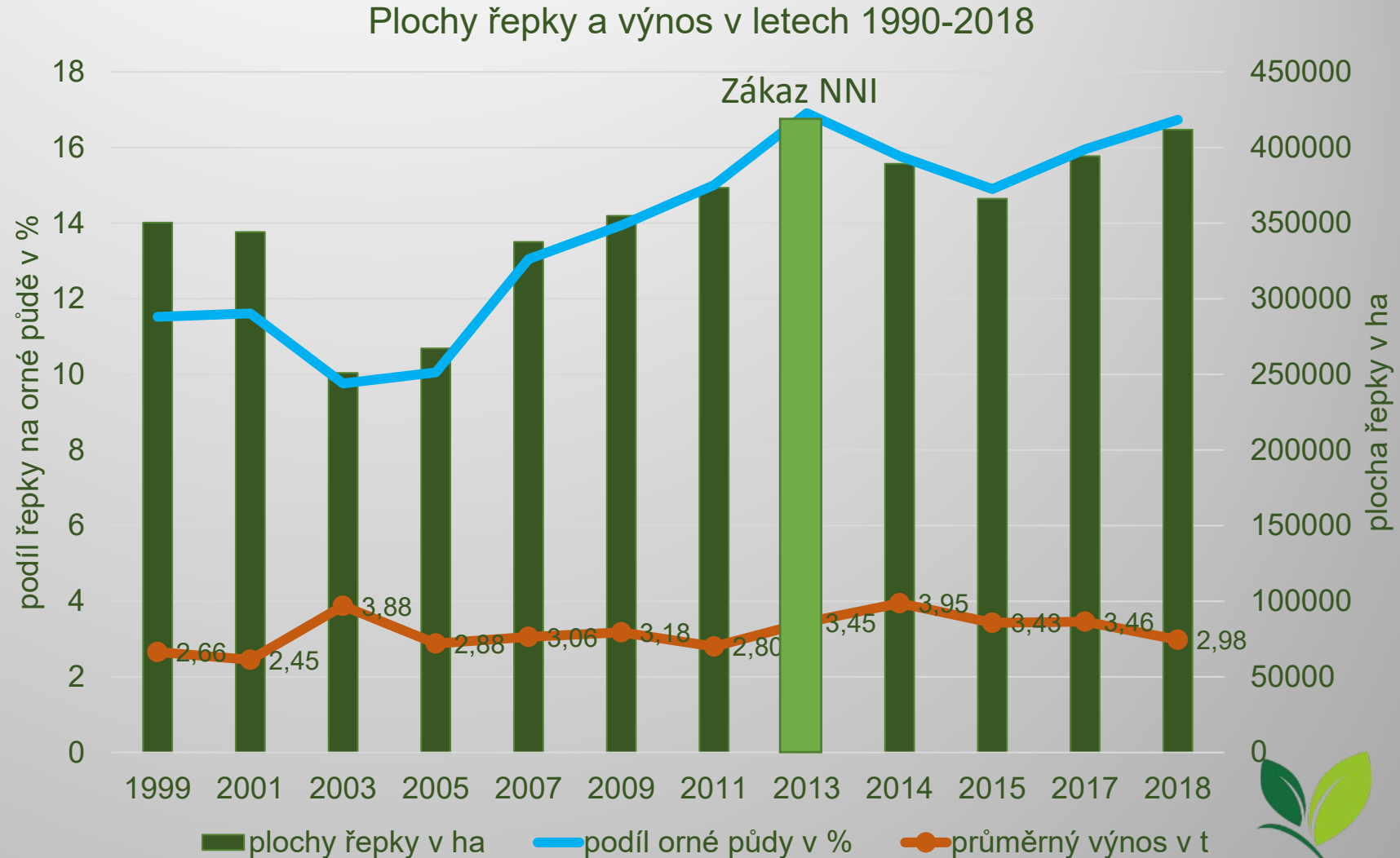
Ing. Štěpánka Radová, Ph.D., ÚKZÚZ Brno

Konference IOR, Brno 5.2.2019

Pěstování řepky v ČR přehled

- ✓ Od roku 1999 se plocha řepky zvýšila 4x (ze 4 % na 17 % orné půdy)
- ✓ Průměrný výnos se pohybuje okolo **3,2 t/ha** (v závislosti na ročníku)
- ✓ **Po roce 2013 zákaz NNI pokles ploch**
- ✓ Od roku 2017 nárůst ploch
- ✓ *Snaha snižovat podíl řepky v OP...????*

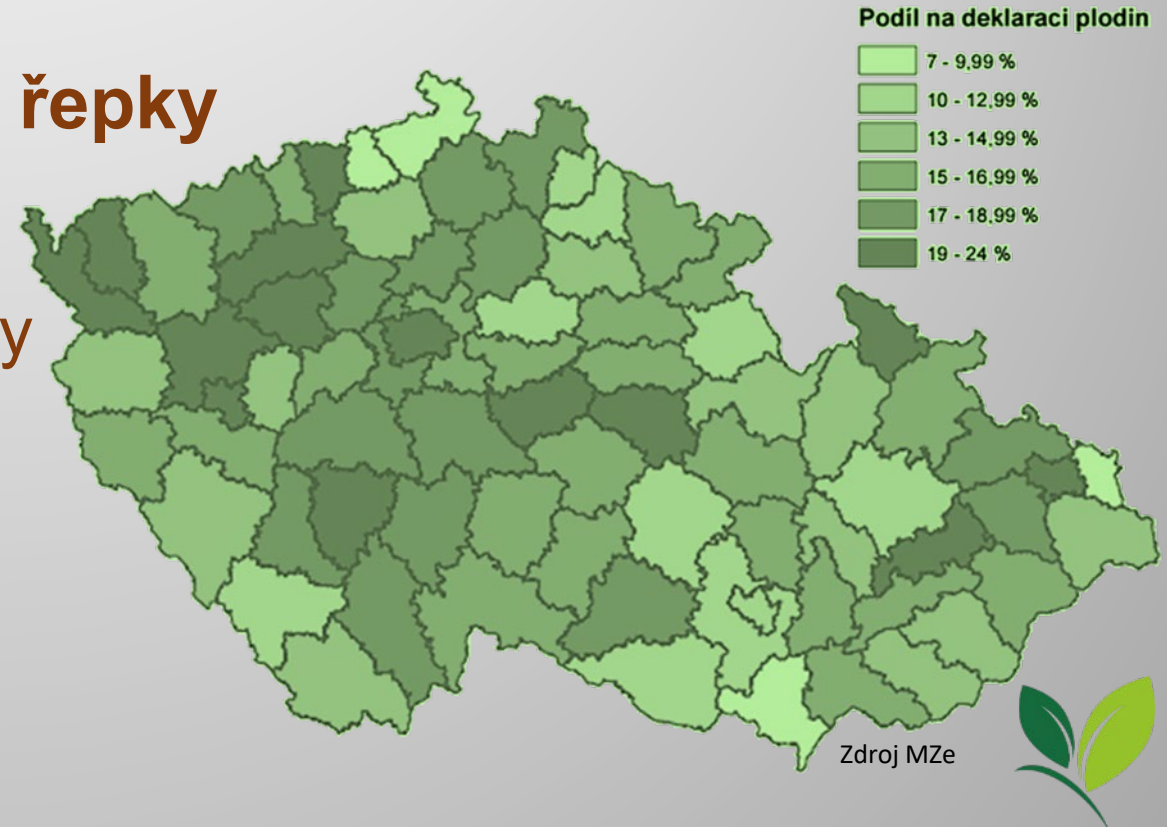

Důvody pro pěstování řepky

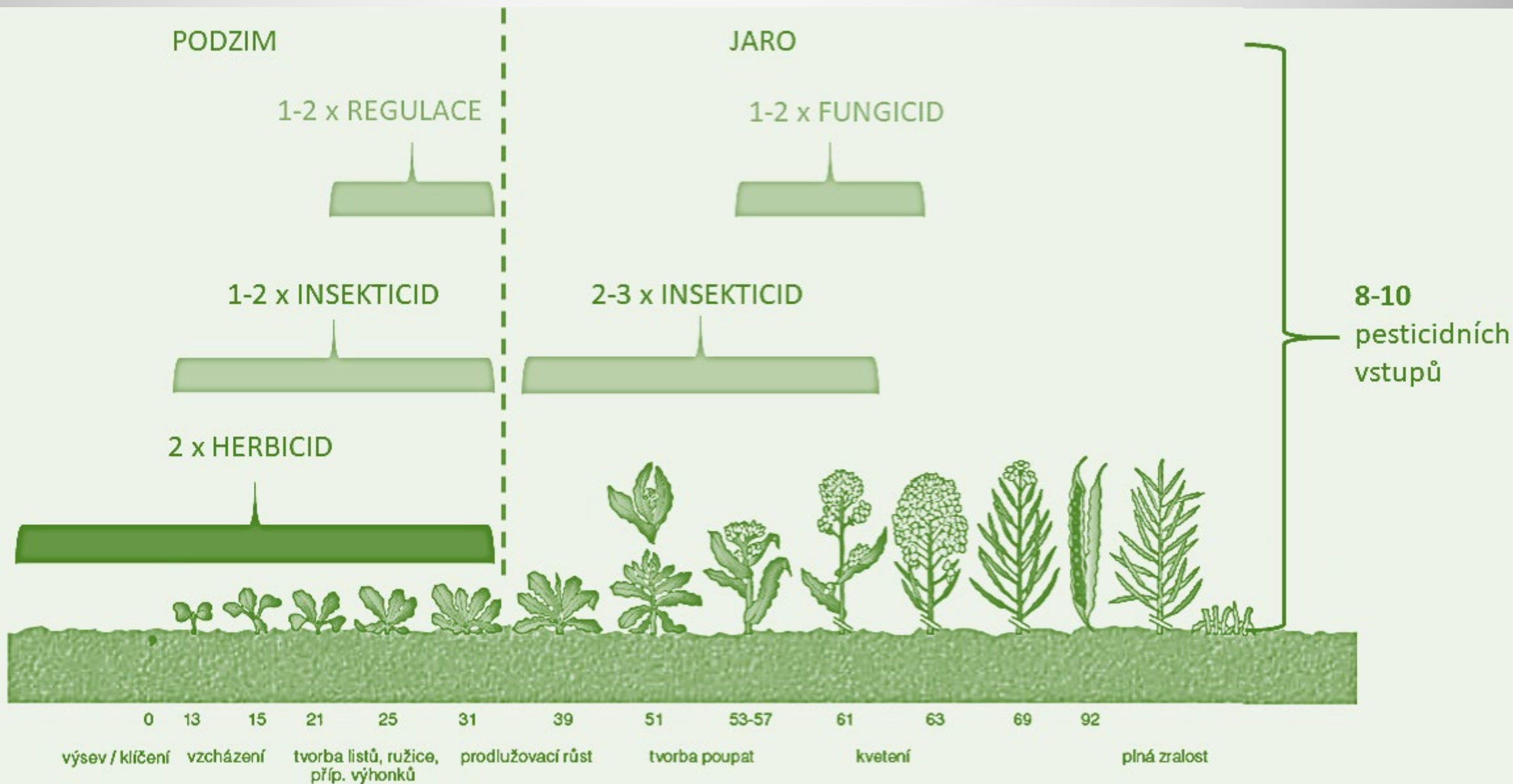
- ✓ **Dobrá předplodina** pro obilniny
- ✓ **Propracované pěstební technologie** (agronomicky a technicky + nabídka odrůd)
- ✓ **Dobře se prodává** – marketing, odbyt, stabilní výnos, cena

Důvody proti pěstování řepky

- ✓ **Vysoká koncentrace v osevních postupech = vysoké vstupy** (pesticidy a hnojiva) – otázka rentability + **vliv sucha**
- ✓ **Problémy s erozí** (řepka je považována za problematickou plodinu z pohledu eroze)
- ✓ **Efekt „Žlutých polí“** – **negativní odezva veřejnosti + média**

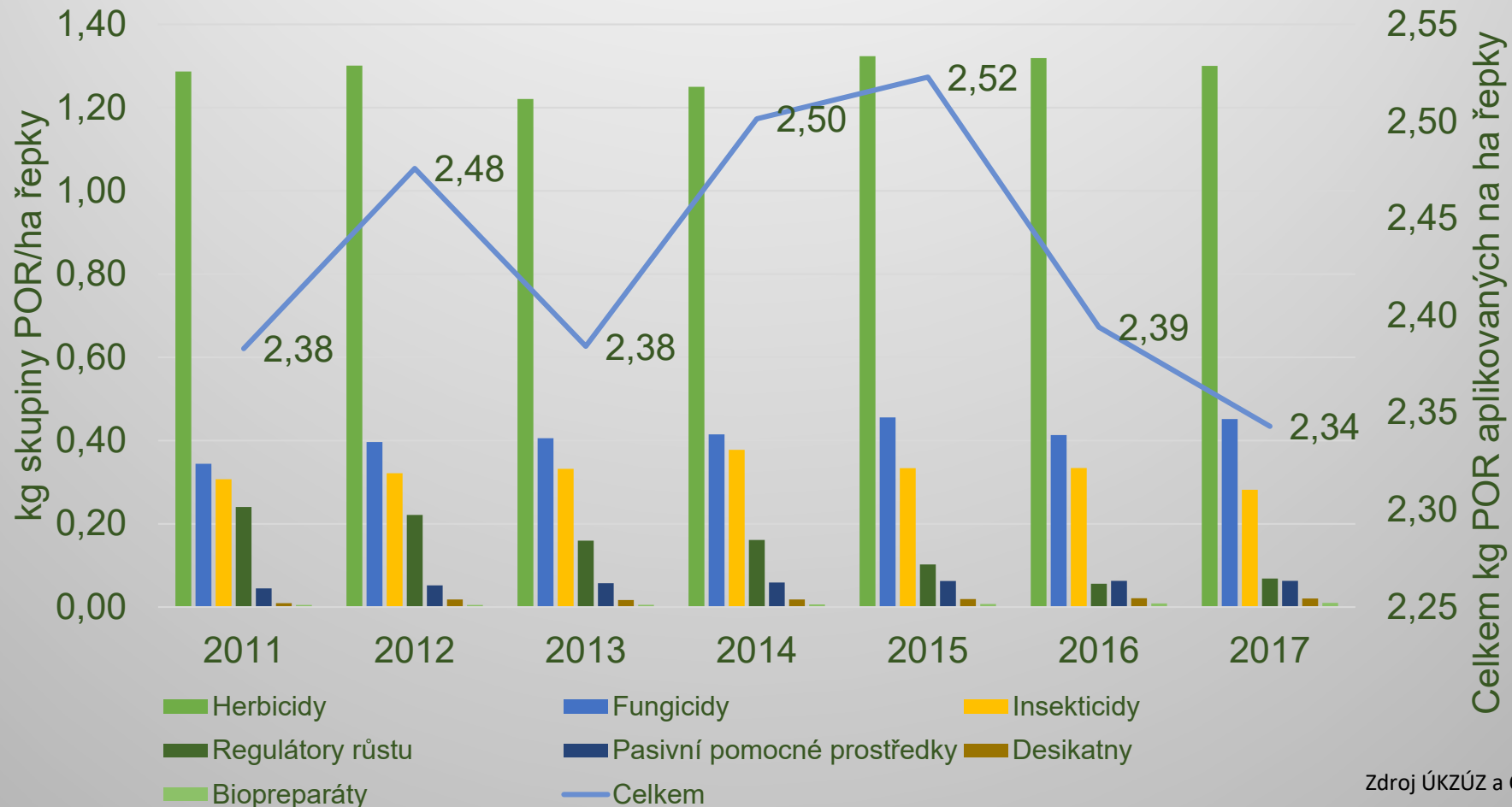
Řepka a pesticidní vstupy během sezóny..

Spotřeba přípravků v řepce

- ✓ Od roku 2013 zaznamenám **kontinuální pokles spotřeby POR** (po zákazu NNI)
- ✓ Průměrná spotřeba POR v ČR je **4,7 tun / Olejniný 1,2 t (26%)** = druhá nejošetřovanější komodita

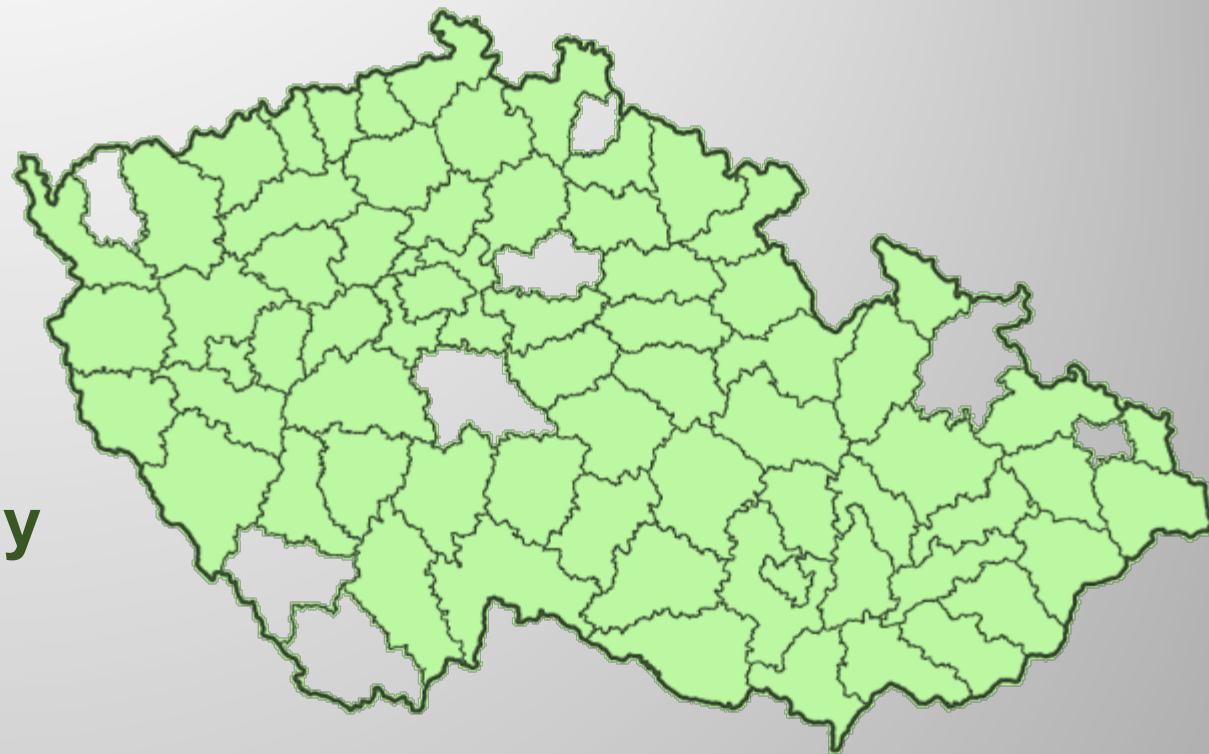
Spotřeba skupin POR na ha řepky 2011-2017

Spektrum ŠO monitorovaných v řepce

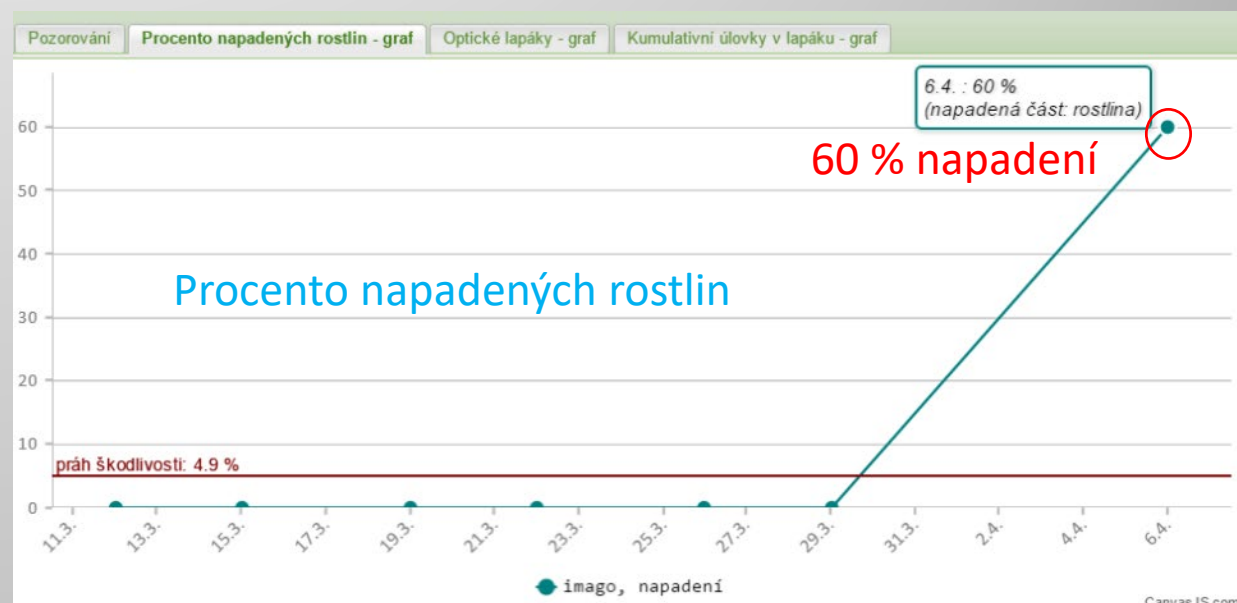
- ✓ Monitoring ŠO plošně celá ČR – řepka se pěstuje všude
- ✓ **ŠO (18 druhů)**
 - ✓ 9 druhů hmyzích ŠO
 - ✓ 9 druhů houbových původců
- ✓ Důraz na problematické druhy – krytonosci, dřepčící, mšice (TuYV)
- ✓ **Pozorování v průběhu celé sezóny** (únor/březen – listopad)
- ✓ **Více než 80 inspektorů**
- ✓ **Vizuální pozorování + monitorovací pomůcky (žluté misky)**

ŠO pozorováno v 69 okresů ze 77

Příklady výstupů z map výskytu – jarní poškození krytonosci

- Ve více než polovině pozorování byla **1. aplikace proti stonkovým krytonoscům opožděna o 10-14 dní = ekonomické ztráty**
- Už **3.4.** 3 brouci/misku (práh škodlivosti), **6.4.** 11,3 brouků/ misku + 60 % napadení rostlin, **18.4.** aplikace insekticidu = **pozdě provedená aplikace !!!** (+ nelze se řídit žlutými miskami, nutno vizuální pozorování)

Řepka – další původci poškození

- Díky suchému létu = nízký tlak hlízenky (naposledy rok 2016)

Dřepčik olejkový a dřepčici rodu *Phyllotreta* v řepce – významné škodlivé výskyty

13. 9. 2018

Na základě podzimního monitoringu dřepčίκů v řepce byly zaznamenány již v 35. týdnu první škodlivé výskyty v teplejších oblastech Čech a Moravy. Od 36. týdne se začaly vyskytovat v masivním množství i na Vysočině a v Západních Čechách. Intenzita výskytu brouků překračuje práh škodlivosti na mnoha místech několikanásobně a porosty bývají silně poškozeny.

Porosty řepky vzchází v důsledku extrémně suchého teplého počasí na většině místech nestejně a rostlinky jsou masivně napadány a ožírány dospělci dřepčίκů, zvláště dřepčika olejkového (*Psylliodes chrysocephala*). Dospělci drobnějších druhů dřepčίκů rodu *Phyllotreta* se vyskytovaly v průběhu léta ve velkém množství i v porostech obilnin a kukuřice.

V současnosti probíhá intenzivní insekticidní ochrana, která však často selhává díky rezistenci dřepčika olejkového vůči aplikovaným přípravkům ze skupiny neonikotinoidů (viz [Mapa rezistence](#)). Díky atypicky vysokým teplotám letošního podzimu zaznamenávají i pyretroidy nižší účinnost, celkově však populace dřepčίκů zůstávají relativně citlivé k této skupině insekticidů,

proto je lze doporučit k ošetření.

Vzhledem k předpovídanému průběhu září se předpokládá, že tlak dřepčίκů bude gradovat a bude vyžadovat vyšší chemické vstupy. Pěstitelé řepky by měli akcentovat potvrzenou rezistenci dřepčika olejkového a volit přípravky z jiné chemické skupiny, než jsou rizikové neonikotinoidy, např. přípravky na bázi pyretroidů. Situaci v jednotlivých okresech nebo v celé ČR lze sledovat v [Mapách výskytu](#).

V porostech teplejších oblastí Moravy a okraje Vysočiny byla ve 45. a 46. týdnu detekována poškození stonkovými krytonosci. Jedná se o požerky a vpichy, které se objevují na řapících listů vegetujících rostlin řepky (patrně jde o krytonosce čtyřzubého). Průběh počasí léta 2018 tak výrazně ovlivnil bionomii tohoto škůdce, který se běžně vyskytuje v jarním období poté, co teploty dosáhnou denního maxima 9 °C. Výskyt poškození porostů řepky je lokálního charakteru. Ošetření není třeba.

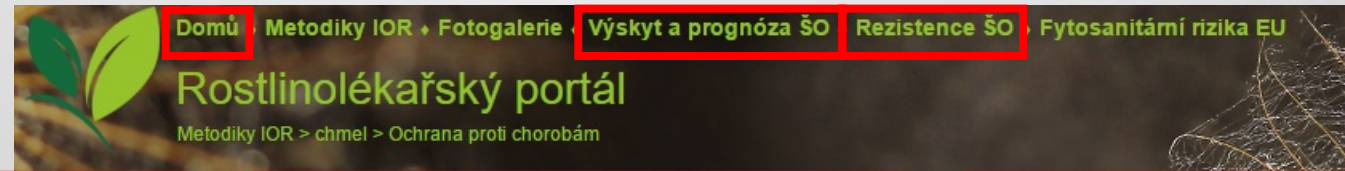
Silné výskyty mšic v porostech řepky i nadále pokračují díky teplému průběhu podzimu. Jedná se především o mšici broskvoňovou (*Myzus persicae*). V současnosti probíhá ošetření nejpostiženějších porostů, nicméně se nedoporučuje proti mšici i přes silná poškození ošetřovat, protože jsou veškerá chemická opatření neúčinná a redukuje populace mšic jen do úrovně, která je rychle nahrazena novými jedinci. Kolonie mšic jsou již na některých lokalitách značně parazitovány mšicomary (*Aphidius* sp.), takže dochází k přirozené regulaci.

Situaci v jednotlivých okresech nebo v celé ČR lze sledovat v Mapách výskytu. I v letošním roce se budou odebírat s porostů řepky vzorky pro určení intenzity napadení virózami a situace se

bude sledovat i na jaře 2019.

Kde je možno získat aktuální informace o výskytu ŠO nejen řepky?

Krytonosci v řepce - druhá signalizace ošetření 11. 4. 2018

Na základě monitoringu stonkových krytonosců v řepce na vybraných lokalitách se vydávají následující informace k signalizaci ošetření:

Signalizace ochrany proti krytonoscům je vydávána pro období od 11. 4. do 16. 4. jednotně pro zbyvajcí oblasti ČR - pro jižní, střední a severní Moravu a pro chladnější oblasti Čech. Ošetření v rámci této signalizace se doporučuje v termínu, kdy první samice krytonosce čířzubého mají dozrálá vajíčka a jsou připravena ke kladení a kdy již převážná část populace přeletěla ze zimovišť do porostů řepky.

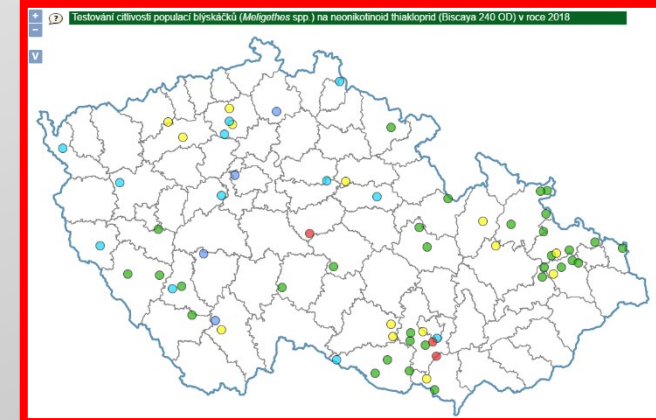
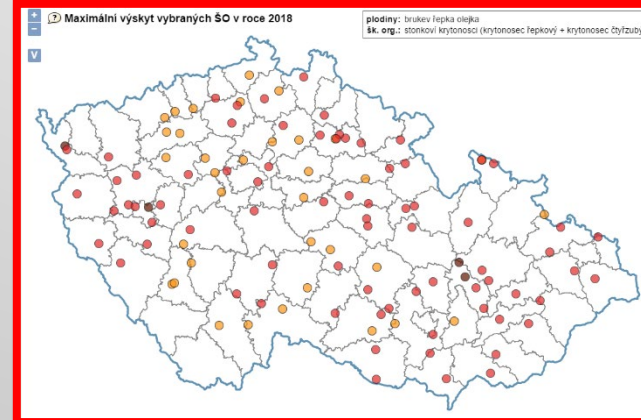
Pro ošetření proti krytonoscům stonkovým jsou účinné organofosfáty a také pyrethroidy, které mají kratší reziduální účinnost a nejsou účinné na blýskáčka, pokud by byl již přítomen. Poote výsledků polních pokusů je účinnost přípravku žawant na stonkove krytonosce nedostatečná. Použití organofosfátů v pozdějším období na další škůdce již nedoporučujeme pro jejich negativní vliv na parazitozy škůdců řepky, jejichž výskyt se v dalším období vývoje řepky zvyšuje.

Pro teplejší oblasti Čech byla první signalizace ochrany proti krytonoscům vydána 3. 4. pro období mezi 6. 4. a 9. 4., kdy první samice krytonosce řepkového mají dozrálá vajíčka a byly připraveny ke kladení a kdy již převážná část populace přeletěla ze zimovišť do porostů řepky. Doporučované ošetření v tomto termínu bylo účinné proti oběma druhům krytonosců. Porosty, které byly v tomto období a později ošetřeny insekticidy, podruhé neošetřuje. Případně další ošetření řepky insekticidy již směřuje na další druhy škůdců jako je blýskáček řepkový. Pro blýskáčka řešitelé projektu vydají samostatnou signalizaci ošetření.

Tato signalizace byla zpracována na základě analýzy letové aktivity krytonosců a podle vývoje vajíček v ovariolách samic krytonosců. Ke dni 9. 4. na lokalitách Troubáko a Brná, Šumperk, Opava zcela převládá krytonosce čířzubý nad krytonoscem řepkovým. Na všech třech lokalitách ke dni 9. 4. byly zjištěny první samice s dozrálými vajíčky, takže kladení vajíček samice krytonosce čířzubého po celém území nastává v roce 2018 počátkem 15. týdne.

Publikované informace jsou výstupem výzkumného projektu QJ1610217, jehož odpovědným řešitelem je prof. RNDr. Ing. František Hooourek, CSc.

Informace o aktuálním výskytu ŠO je možno sledovat v aplikaci [Mapy výskytu](#) nebo [Aktuální výskyt v okrese](#).

Děkuji za pozornost

Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský
pořádá seminář

**INTEGROVANÁ OCHRANA PŘI PĚSTOVÁNÍ
ŘEPKY OLEJKY**

5. února 2019
Univerzitní kampus Bohunice, Brno

The poster features a background image of a yellow rapeseed flower with two small, dark, textured insects (likely rapeseed weevils) on a green stem in the foreground. The text is overlaid on the image.

